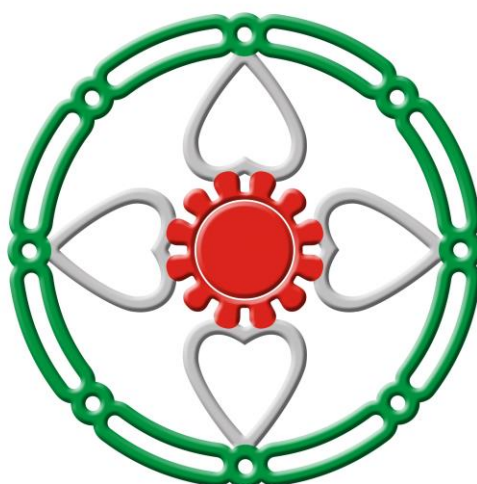

ÉRTÜNK ÉRTETEK

a hiteles párt

**A nyelvoktatás radikális átalakításának egy
lehetséges útja**

Oktatás-nevelési megoldások – I.

Tartalomjegyzék

Rendszer tömör leírása.....	3
Részletes leírás és indoklás	4
A mai állapot	4
A kudarc... ..	5
Egy megoldási irány: az eredménykötelem.	6
Átmenet.....	8
Kiegészítő rendszerelemek, lehetőségek.....	8
A tervezett rendszer előnyei.....	9
A tervezett rendszer hátrányai	9

Rendszer tömör leírása

A közoktatáson belül a nyelvoktatást ki kell emelni az iskola rendszerű oktatásból. Helyette a diáknak eredménykötelelemhez kötve, 300 egyéni magánóra megvételére alkalmas (jelenleg 300 óra x 3500 Ft/óra = 1.050.000 Ft) keretet nyit meg az állam, amelyet megfelelően szabályozott és ellenőrzött rendszerben, 8-18 éves koráig, szüleivel közös döntése alapján, felhasznál a világnyelvek valamelyikének középfokú szintű elsajátítására. A szülők és a gyerek döntenek el, mikor kezdi, milyen ütemben halad, egyéni, kiscsoportos vagy tömegképzéses órákat vesz-e stb.

A lehívás 8-18 évek kor között történhet meg, és legkésőbb 20 éves korára – továbbtanulás esetén a pontszámításig - középfokú nyelvvizsgát kell szereznie. Ennek hiányában nem mehet a felsőoktatásba.

Ha felhasználta, de nem szerzett megfelelő tudást és azt igazoló nyelvvizsgát, és saját költségen 20 éves koráig sem pótolja, akkor büntetőkamattal terhelt visszafizetési kötelezettség lép életbe, mely a szülőket, az addigra nagykorú diákokat és a nyelvtanár(okat) közösen terheli.

Ha nem használta fel egyáltalán, akkor 18 éves korában a keret lezár, a jövőbeni nyelvtanulási szándékot saját finanszírozásból oldja meg.

Ha felhasznált forrást, nyelvvizsgát tett, de maradt a keretösszegeből, akkor az, további nyelvtanulás támogatására, a diáknál marad (továbbra is a rendszeren belül hívható le), időkorlát nélkül.

Csak szakmai regisztrációval és a minőségbiztosítási rendszert vállaló nyelvtanárok vehetnek részt az államilag finanszírozott oktatásban, vállalva, hogy nyilvánosan elérhető teljesítményértékelés álljon rendelkezésre róluk.

Az iskolarendszerű közoktatás általános iskolai részében a 3. osztálytól kezdve, heti 1 tanóra kulturális és nyelvi ismeretterjesztésre szolgáljon: a világnyelveket beszélő országok és érdekességképp néhány egzotikus ország nemzetével, aktuálisan gyakorolt kultúrájukkal, vallásukkal, nyelvükkel, írásukkal pár órában ismerkedjenek meg a diákok. Ennek megvalósításában a regisztrált nyelvtanárokat óraadási kötelezettség terhelje (havi 1).

Részletes leírás és indoklás

A mai állapot

A közoktatási rendszer nyelvi képzési része évtizedek óta totális kudarc, függetlenül attól, hogy az orosz, vagy az angol, német a kötelező.

Ma azok a gyerekek tanulnak meg egy nyelvet, akik maguktól is motiváltak, szüleik is támogatják, és megfelelően a zsebükbe is tudnak nyúlni a minőségi különórák megfizetéséhez.

A nagyon kevés közoktatási siker egyes iskolákhoz, de azon belül is egyes pedagógusokhoz, és válogatott diákokból álló osztályokhoz kötődik. Az extrából kiindulni azonban nem lehet, mindig az átlagra kell egy rendszert megalkotni.

A mai sok pénzbe kerül, és teljesen értelmetlen. A tanulók többség 9 év nyelvtanulást követően sem képes kompetensen megszólalni, egy épkezláb mondatot összerakni. Még az első tanult idegen nyelven sem, nemhogy a másodikon!

A nyelvtanulása akkor lesz eredményes, ha mindezek mellett éveken keresztül még külön órákat vesz, külön pénz és időráfordítással, ha családjának van módja külföldi tapasztalást biztosítani részére. E nélkül a többség annyit sem sajátít el, amennyi egy nyaralás során kisegítheti...

Értelmetlenek azok a főként politikai szinten hangoztatott elvárások, tervek, követelések, hogy a diákok általános iskolában egy, középiskolában egy második, majd felsőoktatásban lehetőleg már egy harmadik idegen nyelvet sajátítsanak el. Jelenleg ez utópia (ha egyáltalán bármikor lesz realitása).

Egy világnyelv megtanulása, anonimitást kérő nyelvtanárokkal folytatott szakmai beszélgetés alapján, megfelelő nyelvtanárnál, 300 magánórával, dupla ennyi otthoni tanulást mögé rakva, a magyar átlag diák számára teljes biztonsággal középfokú tudást és nyelvvizsgát eredményez. (Két éven át, heti 2x75 perc). Ez nagyjából azt is megadja, hogy mennyi pénzbe kerül megtanulni egy idegen nyelvet: 3500-4500 forint között helyezkednek el a magánóra díjak.

A nyelv megtanulásának költsége nem változik, hisz nagyobb csoportlétszámnál ugyan olcsóbb az egy főre eső költség, azonban arányosan növekszik a szükséges oktatási órák száma is.

Ma a diákok 900-1800 nyelvórát vesznek iskolai keretek között, és nem tanulják meg a nyelvet. További órákat kell venniük, szüleik finanszírozásában.

Ez jóval több időráfordítás, mint amire valóban szükség lenne. (A költségvetési források terén egyelőre egyértelmű kijelentést nem tehetünk.) Mindezt az időt abban az életkorban vesszük el a gyerekektől, ráadásul eredménytelenül, tehát értelmetlenül, amikor – ma már minden pedagógus, gyerekpszichológus erről beszél – a szabad játéknak, a barátokkal történő szocializációnak, az álmodozásnak és próbálkozásnak a kora van, melyek a teljes további életüket, a sikereiket meghatározzák. Aki nem tanul meg álmodni, az motiválatlan lesz, nem tud akarni, és így teljesíteni sem. Aki a mai óraszámok és tananyag mellett az iskolában is és tudás terén is teljesíteni akar, annak végzettsége és elvi tudása biztosan lesz, de sikerre alkalmas személyisége biztosan nem. Erre predesztinál a rendszer. A nyelvi képzés átalakításával jelentősen csökkenthetjük az iskolai órák számát, miközben pont ugyanolyan módon tudják megszerezni a valódi nyelvtudást, mint eddig: délutáni külön foglalkozásokon.

A kudarc...

...nagyon sok összetevő eredőjeként jön létre.

Az általános iskolákban az idegen nyelvi pedagógusok hiánya, az óriási fluktuáció szinte általános probléma. Gyökere abban keresendő, hogy az iskolai (különösen kezdő) idegen nyelvi pedagógusként megkereshető jövedelmet kevesebb munkával magántanárként (válogatott diákkörrel...), vagy azt felülmúlót a pályát elhagyva kereshetik meg. Kinek mikor, milyen lehetősége adódik, annak él. Jönnek-mennek.

A probléma a középiskolák nagy részére is jellemző, ami alapjaiban rányomja a bélyegét az idegen nyelvek elsajátításának sikerességére.

A kudarchoz hozzájárul a diákok többségének motivátlansága (például szüleik, nagyszüleik sem beszélnek idegen nyelveket az egykori kötelező oktatás ellenére, így nincs előttük példa), továbbá a nyelvtanulás kötelező volta, amely a korról járó ellenállást, lázadást is kiváltja.

Jelenleg egy diák, többségében eredménytelen nyelvi képzésének idő és költség igénye:

Átlag pedagógussal (10 év tapasztalat), 24 leadott tanóra/hét, 12 fős csoportokkal, 39 hét/tanévvel számolva, a diák esetében heti 3 óra, 39 héttel számolva, 8 éven keresztül (4-11): 936 óra (például egy szakképzésben végzős esetében), nagyjából 350.000 Ft/diák (mai áron számított). Ennyi költségért a szakmunkások elsőprő többsége még megszólalni sem tud az adott nyelven, miközben élete első 17 évéből csaknem két hónapon keresztül, az alváson kívül csak nyelvtanulást ült (otthoni tanulás nincs benne!).

Értelmetlen idő és pénzkidobás.

Ezen túlmenően, a középiskolákba nagyon heterogén tudásszinttel érkeznek a diákok, ami mind a tanároknak a munkát, mind a diákok nagy részének a továbbfejlődést lehetetlenné teszi. Az osztályokon belüli csoportbontások nyelvek szerint történnek (ha egyáltalán), az egyes nyelveken belül tudás és motiváltság szerint több szintet meghatározni, tovább bontani már nincs mód, miként az általános iskolákban sem. Ilyen sokféle fogadókészséghez és képességhez tudást egyszerre címezni, átadni, eredményt elérni nem lehet, vagy csak egészen kivételes képességű és személyiségű pedagógusoknak. De, mint megállapítottuk, rendszert az átlagra kell építeni, és az átlagnak.

Szintén a problémák közt kell megemlíteni

- az iskolákban a modern technikai eszközöknek csupán meglétét, de mindennapi gyakorlati alkalmazásba nem helyezését, a rutintalanságot
- miként a használható internet hiányát is, mely a fentebbi eszközökkel együtt tenné lehetővé a gördülékenységet és a 45 perc eredményes kihasználását
- a nyelvtanításra vonatkozó minőségbiztosítási rendszer hiányát, mely garantálná az új módszertanok és a beszélt nyelv fejlődésének adaptálását, vagy
- a fizetőképes kereslet hiánya miatt a vidéknek a nyelvi pedagógusok terén is érzékelhető lemaradását.

Egy másik diákéletút: heti 3 óra, 39 héttel számolva, 5 évig, majd heti 5 óra 4 éven keresztül (pl. nyelvszakos középiskolai osztályban végzős): 1365 óra, nagyjából 500.000 Ft/diák. Ennyi költségért a nyelvet kiemelten kezelő középiskolákban sem jutnak még semmire a diákok, miközben 18 életévükből 3 teljes hónapon keresztül csak ezeken az órákon ültek az alváson kívül. Az otthoni tanulás ebben sincs még benne...

Értelmetlen idő és pénzkidobás.

A sort még lehetne bővíteni.

Mindezeket egyszerre, a most létező rendszeren belül leküzdeni képtelenség, mert bár egyes problémák megoldódnának, de egyben újakat, s talán súlyosabbakat termelnének (többszörös állami költségvetési teher, bérfeszültségek, abnormális mértékű bürokrácia, szegregációs vádak stb...).

ÉRTÜNK ÉRTETEK

Márpedig, *idegen nyelven beszélni nem csak az általános ország és nemzet „image” miatt fontos, de a globalizálódó világban kicsi, nyitott országgént alapvető gazdasági érdeke a társadalomnak a beruházók vonzása és beruházások kihelyezése is, melyek sikere és mértéke alapvetően függ az ország kommunikációs képességétől.* Ezért valóban fontos, hogy legalább egy idegen nyelv megtanulásának lehetőségét mindenki, a szakmát tanuló 18 év alattiak részére is elérhetővé kell tenni.

A mai rendszerben azonban egyáltalán nem tud például olyan szakmunkás réteg kitermelődni, akik beszélnének legalább középfokon egy idegen nyelvet, s ezzel nem csak a szaktudásuk, de kommunikációs képességük révén is vezető szakemberekké válhatnának itthon, akár magyar, akár nemzetközi cégek kötelékében. (Itt fontos megjegyezni: az a szakmunkás, aki külföldre megy dolgozni, az érdemi nyelvtudás nélkül is kiment, kimegy...)

Nagyon új gondolkodásban gyökeredző, új rendszer kell.

Az előbbieket mellett gimnáziumi szinten belép a második nyelv is, így 4 éven keresztül, heti 3 órával, 39 héttel számolva újabb 468 óra, a szokásos óradíjjal további nagyjából 180.000 Ft/diák, és újabb másfél hónap a diákok életéből, amiben semmi mást nem csináltak, mint ezzel foglalkoztak.

A fenti átlag gimnazista, mire eljut a végzésig, 1.833 iskolai tanórán vesz részt, körülbelül 700.000, a társadalom által fizetett forintért. Összevonva 5 hónapon keresztül (plusz az otthoni készülés összesített ideje, ami közel ugyanennyi lehet) reggeltől estig nyelvórán ült, (8 óra alvás, a többi a nyelvórák!), s mindez a társadalomnak nagyjából 700 ezer forintjába került. És többségük ennek ellenére sem tud normálisan kommunikálni egy idegen nyelven sem.

(A számításokhoz minden tényezőnél átlagértéket vettünk alapnak, mivel a hihetetlenül sokféle óraszám-leosztásokról és oktatási szerkezetéről országos szintű pontos adatok nem állnak rendelkezésünkre!)

Egy megoldási irány: az eredménykötelelem.

A nyelvoktatásra, mint speciális területre érdemes tekinteni, s bár a társadalmi forrásokból mindenki számára elérhetővé kell tenni, de az ingyenességet illetve a közpénzbevételt csak azok számára biztosítani, akik bizonyítottan megtették az elvárható erőfeszítést a tudás megszerzésére és átadására.

A diák, szüleivel közösen, mindannyian tudva anyagi felelősségüket, eldönthetik, hogy 8-18 éves kora között mely világnyelvet, milyen életkorban, milyen ütemben, melyik nyelvtanárnál, milyen létszámú csoportban álljon neki tanulni. Így az egyes családok közötti nézetkülönbségek is szabadon megélhetők, tudniillik, hogy hány évesen érdemes elkezdni valóban tanulni egy idegen nyelvet ahhoz, hogy még az anyanyelvi fejlődése is megfelelő legyen, hogy a legjobbat tegyék a gyermekkel.

A diákot elvállaló nyelvtanár szintén tudatában lesz az eredménykötelelemmel járó anyagi felelősségének, valamint a központosan kialakított, nyilvánosság számára hozzáférhető teljesítményértékelési rendszer karrierjére gyakorolt hatásával. Cserébe azonban a mai közoktatásban elérhetőnél magasabb óradíjat állapíthat meg, motivált diákokkal dolgozhat, s egy folyamatos, biztos piac áll rendelkezésére. Ehhez kétségtelenül minőségi munkát kell végeznie, folyamatosan képeznie és fejleszteni saját magát és a használt eszközeit, technológiáját, módszertanát, esetleg specializálnia egyes rész-képesség zavarokra stb... A nyelvtanár érdeke lesz minél előbb kiszűrni a motiválatlan, csupán a szülők által nyelvtanulásba erőltetett gyerekeket is, hiszen **kudarcs esetén a visszafizetési kötelezettség harmad részét a nyelvtanárt is terheli, a diák keretéből nála felhasznált közpénz arányában.**

ÉRTÜNK ÉRTETEK

Az elvárható tudás megszerzésének igazolása a megfelelő nyelvvizsga. Éppen ezért fontos meghatározni, hogy az államilag biztosított nyelvtanulási rendszerben mely vizsgákat fogadja el az állam a tudás igazolására, hogy igaz legyen: a nyelvvizsga nem cél, csak a tudás igazolásának eszköze.

Kétségtelen, hogy ebben az új megközelítésben a diákok egy része neki sem fog állni nyelvet tanulni, ám ők azok, akiknek nem a nyelvtudás hiányzik majd a munkavállaláshoz, hanem olyan alapvető képességek, mint értő olvasás, írás, legalább egy résszakma megszerzése.

Mindazonáltal, az iskola rendszerű közoktatásban érdemes heti, esetleg kétheti egy órában „világismereti órát” tartani 3-8. osztályosok számára, amely során a hangsúly a világnyelveken, az azokat beszélő nemzetek, országok aktuálisan gyakorolt kultúrájának, vallásának, nyelvének, írásmódjának pár órában történő megismertetésén van, kifejezetten az érdekességek, az érdeklődés felkeltésének szintjén. Ebben beletartozhat néhány, a korosztálynak megfelelő témák mentén összerakott alapmondat, párbeszéd megtanulása. A látókör tágítására érdemes néhány egzotikus (kínai, japán, arab) vagy kiemelkedően egzotikus nyelvet is beemlíteni, amennyiben az iskola tud előadót állítani. Mindez szélesíti a világnézetet, a tájékozottságot, egyben segíti a későbbi nyelvtanulási választást, a motiváció kialakulását. A fő nyelvek és kultúrák megismertetése után, mindig a korosztálynak megfelelő szintű új témák mentén, előlről lehet kezdeni.

Bár előzetes számításokat rendszer szintű adatok hiányában nem tudunk végezni, de a regisztrált nyelvtanárok számára havi egy tanóra leadásának kötelezővé tételével a tantárgy nem jelentkezik plusz költségként a közoktatás számára. Ellenben, a térségi nyelvtanárok ezúton megismerkedhetnek a jövőbeni potenciális diákjaikkal, ami könnyíti számukra a döntést, hogy csak motivált diákokat vállaljanak, a nyelvtanulás mellett döntő diákok többsége pedig nem vakon, hanem némi ismeretség alapján választhat délutáni nyelvtanárt magának.

Az átlag diákhoz kiskamasz korban érkezik el a nyelvtanulási motiváció, amelyet azonban a mai oktatási keretek közt – rendszeralkalmatlansági és pszichológiai okokból, valamint a szülők egzisztenciális hiányossága miatt – nem képesek kiélni. Az eredménykötelemmel egybekötött, saját elhatározást igénylő, saját szervezéssel megvalósuló döntéssel azonban sokaknak adunk lehetőséget a valódi tudás intenzív elsajátítására, hiszen a rendszer a nyelvtanárokat is a diákok motivációjának megtartására, és a minél gyorsabb valódi eredmény elérésére sarkallja (minél magasabb óradíjjal, minél kevesebb óra alatt biztosan elérni az előírt tudást, elkerülendő a tanár saját visszafizetési kötelezettségét is).

A megadott keret, átlag képességek és kiemelkedő szorgalom esetén akár egy másik nyelv, vagy az adott nyelv magasabb szintű elsajátítását is lehetővé teszi.

A többség esetében azonban elégedjünk meg azzal, ha egy idegen nyelvet biztonsággal, és megfelelő szinten el tudnak sajátítani, és ezt a továbbtanulás előtt tegyék, hogy a felsőoktatásban már hasznosítani tudják akár az idegen nyelvi szakmai anyagok bevonásával, akár a továbbtanulás irányultságának alapjául szolgálva.

Akik pedig majd csak felnőttként jönnek rá a nyelvtudás szükségességére, azok – miként eddig is – bármikor megszerezhetik azt saját pénzen.

Átmenet

Mint minden rendszer megváltoztatásakor, az átmenet szükségszerűen vagy extra ráfordítással, vagy egyéni méltánytalanságokkal jár. A nyelvtanítás iránti kereslet-kínálat harmonikus beállása, a vidék-város szükség szerinti kiegyenlítődése 3-4 évet igénybe venne.

A lehetséges átmenetek:

1. Évekkel arányosítottan (tehát, 8-18 éves kor között, 10 évre leosztva, évi 105.000 Ft kerettel számolva) a diákok rendelkezésére bocsátani az éveik szerint még járó keretet (aki most 8 éves, az a teljeset megkapja, aki 14, az már csak 4 évnnyit kap stb...). A 14 éves és annál idősebbek mentesülnek a visszafizetési kötelezettség alól, részben a mindössze fele szabad keret, részben a rendszer kialakulatlanságával járó alacsony hatékonyság miatt. Az ő esetükben a sikert a nyelvtanárok motiváltsága garantálhatja, hiszen ezek az évfolyamok azok, akik a nyilvános teljesítményértékelési rendszerben elsőként meg fognak jelenni a nyelvtanár eredménystatisztikájában.
2. Megfontolandó az is, hogy elsőként az általános iskolások (tehát 14 év alattiak) esetében lépjen életbe az új rendszer, a középiskolások kifutó rendszerben a régi oktatást vehessék igénybe. Ez egyik oldalról békésebb átmenetet tesz lehetővé (bár a 7-8. osztályos diákok nehezményezhetik az alacsonyabb keretet, de tekintettel arra, hogy nem mindenki, és nem is azonos időben és ütemben fogja igénybe venni a keretet, így az 3-8. osztályosok, tehát 5 évfolyam számára teljes keret nyitása is megfontolható), másrészt azonban pont a leginkább motivált 14-18 év közötti rétegtől veszi el az önálló tanulás lehetőségét. A szabad döntés következtében ugyanakkor nehezen felmérhető, hogy a közoktatásban felszabaduló nyelvtanári kapacitások mikortól és mennyire kerülhetnek lekötésre (amennyiben az általános iskolások szülei többsége úgy ítéli, hogy a gyermek majd középiskoláson fektessen komoly energiákat az idegen nyelvre, akkor az általános iskolai szintől felszabaduló nyelvtanárok számára évekig kereslethiányos lehet az idegen-nyelvi oktatás piaca, amely az óradíjak csökkenéséhez, és a nyelvtanárok pályamódosításához vezethet. Ennek pedig a később belépő diáktömeg számára tanárhiány és drasztikusan emelkedő óradíjak lehet a következménye).
3. Teljes mértékben a kifutó rendszerre is lehet építeni, amikor csak az új belépő kisdíjak számára válik élővé az új nyelvtanulási mód, ám ez nagyjából 9 évfolyamnyi diákot foszt meg a rendszer előnyeitől, s ennyivel későbbre tolódik minden pozitív hatása is. Kétségtelenül ez a legfinomabb módszer.

Kiegészítő rendszerelemek, lehetőségek

Minőségbiztosítási rendszerrel kell gondoskodni arról, hogy az állami finanszírozású nyelvoktatásban csak valóban felkészült, az oktatott idegen nyelvet élő, aktuálisan használt formájában (szókincsében) is ismerő, a módszertani, tankönyvi változásokkal, lehetőségekkel tisztában levő pedagógusok kerülhessenek és maradhassanak. Ennek része kell, hogy legyen a nyilvánosan is látható, komplex teljesítményértékelési eredményük, illetve eredménystatisztikájuk (a nyelvtanár általa tanított és felkészített diákok nyelvvizsgán történő megfelelési aránya, diákok és szülők szubjektív értékelése, a jellemzően vitt csoportlétszám, az óradíjak, és természetesen felmerülhetnek más fontos indikátorok is).

A rendszer indulását követő 2-3 éven belül szükség lehet a vidéki kis falvak, a tanyavilág visszajelzései alapján a hiányterületeken modern nyelvoktatási eszközökbe történő beruházások állami támogatására, akár komplett finanszírozására, helységebiztosításra (akár az iskolák bevonásával), esetleg a pályakezdő fiatal pedagógusok

ÉRTÜNK ÉRTETEK

letelepedését motiváló önkormányzati támogatásra (telek, ház, szolgálati lakás stb.), hogy ezekkel tegyék vonzóvá a hátrányos térségeket, és a nyelvtanárok eloszlását országosan normalizálni lehessen.

A tervezett rendszer előnyei

A nyelvtudás az órán tanultakat az életben és munka során egy az egyben használatba helyező, gyakorlatias ismeret, mely birtoklása az élet számos területén és a munkakörök nagy részében szükség, de mindenképp előny.

1. Össztársadalmi érdek, hogy minél többen szerezzenek használható nyelvtudást. Ha a diákok nyelvoktatására fordítható forrásokat viszonylag rugalmatlannak, tehát nehezen növelhetőnek tekintjük, akkor nincs más út, mint a források hatékonyabb felhasználásával gondoskodni arról, hogy ugyanannyi forrásból a mainál jóval több diák számára nyíljon mód használható idegen nyelvi tudás megszerzésére. Mivel az csak rengeteg önálló tanulással lehetséges, ehhez pedig rendkívül motiválnak kell lenni, ezért adja magát a kritérium: a motiváltságot kell előnyben részesíteni. Ezt pedig jól mutatja az eredménykötelelem tudomásul vétele, a felelősség vállalása.
2. Azt sem szabad kihagyni, hogy a társadalomszocializáció egy új fejezetét nyitja meg, ha egy apró közfinanszírozású kérdésben az automatikusan jár szemlélet helyett egyéni döntést kell hozni, amelyért felelősséget kell vállalni: a közösségi pénzek hatékony felhasználásáért, vagy épp elherdálásáért. Ez segít magát a közoktatás is más megvilágításba helyezni, az „annak jár, aki erőfeszítésekre is hajlandó érte” szemlélettel növelni megbecsültségét, csökkenteni magától értetődő, épp ezért értéktelen, „nyűg” voltát.
3. Ennek köszönhetően – hangsúlyozzuk, hogy átmenetileg – nagyobb eséllyel csökken az idegen nyelv közoktatási költsége.
4. Nem utolsó sorban, a közoktatásban, 18-20 éves korig felszabadul heti 3-8 a többség számára értelmetlen tanóra, melyet célszerű lenne nem is megtölteni mással, hanem meghagyni a gyerekkor, a tinédzserkor megélésére. Fontos, hogy nem helyette lép be a délutáni magánoktatás, hisz aki a mai rendszerben meg akar tanulni egy nyelvet, annak most is délutáni plusz órákat kell vennie, miközben az iskolában is kitölti a heti 3-8 óráját...

A tervezett rendszer hátrányai

1. Az első hallás után vélelmezhető hátrány a diákság fokozódó polarizálódása. Nem lesz mód az órán „ráragadni” egy kis tudásnak. Tudomásul kell azonban venni, hogy a nyelvismeret, mint sok otthoni készülést igénylő, gyakorlatias tudás, számos más tantárggyal ellentétben „órai ragadványként” nem ad semmiféle használható értéket. Nem erőltethető rá olyanokra, akik azt nem akarják. Különösen nem olyan áron, hogy közben megfosztunk szintén nem a legjobb (anyagi) helyzetben lévő, de a tudásra igényt tartó diákokat az idegen nyelv elsajátításának reális lehetőségétől, s ezzel egy jobb egzisztenciát és értékteremtést hordozó élet esélyétől. Az esélyegyenlőségi hangsúlyt a nyelvórákon kívülre, az általános motiváció felébresztésére kell helyezni, hisz ha ez megvan, a többi nem jelent gondot: lehetőség minden diák számára egyformán

ÉRTÜNK ÉRTETEK

nyitva áll. Erre pedig a 3-8. osztályosok számára javasolt idegen nyelvi ismeretterjesztő órák is kiválóan alkalmasak.

2. Ha a diákság motivációja feléled, akkor – inkább középtávot meghaladóan – a mai költségeknek nagyjából a duplájára növekszik az idegen-nyelv közoktatási költsége. Cserébe minden magyar fiatal középfokon bír majd legalább egy idegen nyelvet, ennek minden nemzetgazdasági és országimázs, illetve egyéni életszínvonalat növelő hatásával. Nem feltétlen rossz üzlet.
3. A rendszer egyelőre nagyon idegen a magyar közgondolkodástól, amely alapvetően nem szereti sem a döntéshozást, sem a felelősségvállalást, ellenben szereti azt gondolni, hogy minden automatikusan jár, ha lehet, kicsit jobban, mint másnak. Vagy azért, mert adót fizet, vagy azért, mert rászoruló, s ezzel mindenkit fel is soroltunk. Ez a hátrány, különösen a 18 év alattiaktól kiindulva, tartós és hosszú távú előnnyé válhat a közgondolkodás generációs átalakulásának támogatása révén: akkor jár a közpénzből bármi, ha megbecsülöd, s beleteszed a saját munkád, erőfeszítésed is.

ÉRTÜNK ÉRTETEK

Bertha Szilvia elnök

Oktatás-nevelési Szakcsoport